

Eski Zamanların Yazı Makinesi

Daktilo

Daktilolar eskiden yaygın olarak kullanılan, yazı yazmaya yarayan makinelerdir. Yaklaşık 150 yıl önce geliştirilen daktilolara olan gereksinim, bilgisayarların yaygınlaşmasıyla birlikte azaldı. Ancak bazı ülkelerin elektrik bulunmayan bölgelerinde hâlâ kullanılıyorlar.

Bir daktiloda yazı yazmak için önce kâğıdın, daktilonun şaryo adı verilen bölümündeki silindire sarılması gerekir. Bunun için silindir çevrilir. Sonra satırbaşı kolu itilerek şaryo en sağa kaydırılır. Şaryo bu konumdayken tuşlara basıldığında kalkan harf çubukları kâğıdın en sol kısmına, yani satırbaşına denk gelir.

Daktiloda bir tuşa basıldığında o tuşa bağlı olan kaldıraç yukarı kalkar. Kaldıracın bu hareketi, harf çubuğunun mürekkepli şeride vurmasını sağlar. Bu mürekkepli şerit, çubuğun vuruşunun etkisiyle kâğıda çarpar. Böylece çubuğun ucundaki harf, rakam ya da noktalama işareti kabartmalarının izi kâğıda çıkar. Parmak tuş üzerinden çekildiğinde de kaldıraç tekrar yerine döner. Bu sırada şaryo da bir harflik bir mesafe kadar sola kayar. Bu, harflerin yan yana yazılabilmesini sağlar. Yazı yazarken satır sonuna gelindiğinde daktilodan zil sesine benzer bir ses çıkar. Bu durumda satırbaşı kolu tekrar itilerek hem bir alt satıra geçilir hem de şaryo tekrar en sağa, yani satırbaşına itilmiş olur.

Sonradan geliştirilen elektrikli daktilolarda harf çubuğunu hareket ettirmek için gereken kuvvet elektrikle sağlanır. Böylece parmaklar daha az yorulur ve yazı daha hızlı yazılır. Bu sayfalardaki fotoğrafta gördüğünüz mekanik bir daktilo.

Bilim Çocuk 15 yaşında

Satırbaşı kolu

Daktiloyla yazı yazarken satırın sonuna gelindiğinde hem bir alt satıra geçmeyi hem de şaryoyu tekrar en sağa kaydırmayı sağlayan koldur.

Şerit

Makaralara sarırlı dar ve uzun bir kumaş parçasıdır. Tuşlara basıldığında şeritteki mürekkep ilgili harf, rakam ya da işaretin izinin kâğıda çıkmasını sağlar.

Şaryo

Daktilonun üst kısmında yer alan ve sağa sola kayabilen hareketli bölümdür. Şaryodaki silindire kâğıt sarılır ve tuşlara her basıldığında şaryo bir miktar sola kayar.

Harf çubukları

Kaldıraca bağlı harf çubukları kaldıracın hareketiyle mürekkepli şeride çarparak harf, rakam, ya da işaretin izinin kâğıda çıkmasını sağlayan parçalardır.

Klavye

Daktilonun ön kısmında yer alan ve üzerinde harflerin, rakamların ve işaretlerin yer aldığı çok sayıda tuştan oluşan bölümdür. Klavyedeki her tuş bir kaldıraca bağlıdır.

